

UCHWAŁA Nr XIX/145/12

RADY POWIATU W BIELSKU PODLASKIM

z dnia 29 listopada 2012 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bielskim na lata 2012 – 2014

Na podstawie art. 12 pkt. 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz.1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113 i Nr 149, poz. 887 i Nr 217 poz.1281) oraz art. 180 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz.887, z 2011r. Nr 228, poz.1690, z 2012r. poz.579), Rada Powiatu w Bielsku Podlaskim uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bielskim na lata 2012 – 2014, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Bielsku Podlaskim.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICĄCY RADY
Adam Antoni Łeczyński

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE BIELSKIM

NA LATA 2012-2014

Bielsk Podlaski 2012

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Podstawa prawna opracowania Programu.....	5
II. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie bielskim..	5
III. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej...	8
IV. Cele programu i zadania do realizacji.....	10
1. Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, oraz zapobieganie ich dysfunkcjonalności.....	11
2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.....	11
3. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	13
4. Wspomaganie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	14
V. Zakładane rezultaty realizacji programu.....	14
VI. Odbiorcy programu.....	15
VII. Źródła finansowania.....	15
VIII. Monitoring i ewaluacja.....	15
IX. Podsumowanie.....	16

Wstęp

W dniu 1 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 180 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Piecza zastępcza jest definiowana jako opieka i pomoc władz publicznych dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej (Konstytucja RP). Jest rozumiana również jako sprawowanie opieki nad dzieckiem przebywającym poza swoim środowiskiem rodzinnym z tego powodu, że zostało ono czasowo lub stale tego środowiska pozbawione lub nie może znajdować się w nim ze względu na swoje dobro (Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.). Z kolei system pieczy zastępczej jest to zespół osób, instytucji i działań, które mają na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza zapewnia:

- ☐ realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- ☐ przygotowanie dziecka do:
 - godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- ☐ zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych.

Rodzina zastępcza jest prawną formą sprawowania opieki nad dziećmi, które są pozbawione całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Są to dzieci niedostosowane społecznie, osierocone lub takie, których biologiczni rodzice są nieznani albo pozbawieni władzy rodzicielskiej, lub którym ograniczono władzę. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 roku życia.

Pieczka zastępcza posiada dwie formy: rodzinną i instytucjonalną. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa i zawodowa - w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) i placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoby będące wstępnymi (dziadkowie) lub rodzeństwem dziecka. Rodzina zastępcza niezawodowa, tworzona jest przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana jest w formie placówki opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo- terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Przyczyn umieszczenia dziecka poza rodziną należy doszukiwać się w środowisku, w którym żyje dziecko. Choroba alkoholowa lub pijaństwo rodziców jest najczęstszym powodem odejścia dzieci z domu. Takie dysfunkcje rodziny jak: przemoc, dezorganizacja życia rodzinnego, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie są tu bez znaczenia. Coraz częściej pojawia się też problem uzależnienia rodziców od środków odurzających innych niż alkohol. Następnym ważnym czynnikiem jest ubóstwo, które wiąże się z takimi problemami jak: długotrwałe bezrobocie, szczególnie obojga rodziców, eksmisja rodziny z dotychczas zajmowanego mieszkania. Do rodzin zastępczych kierowane są także dzieci, których rodzice ze względu na stan zdrowia (często jest to choroba psychiczna) nie mogą osobiście sprawować opieki nad dzieckiem. Nowym problemem jest „porzucenie” (eurosieroctwo) dzieci przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicę. Problemy społeczne takie jak rozszerzająca się sfera ubóstwa, bezrobocie, wzrost natężenia wielu patologii społecznych, negatywnie wpływają na funkcjonowanie wielu rodzin. Trudna sytuacja społeczno - ekonomiczna kraju odczuwana jest najdotkliwiej przez dzieci. Aby mogły w miarę normalnie funkcjonować koniecznym staje się umieszczenie ich w pieczy zastępczej.

I. Podstawa prawna opracowania Programu.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej oraz zadania zapisane w tym Programie realizowane są na podstawie następujących aktów prawnych:

- ☐ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887, z późn. zm.),
- ☐ Ustawa z dnia 15 grudnia 2011 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 288, poz. 1690),
- ☐ Ustawa o pomocy społecznej z 14 marca 2004r. (Dz. U. Nr 64 poz.593, z późn. zm.),
- ☐ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka (Dz. U. Nr 292, poz. 1721),
- ☐ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720),
- ☐ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 274, poz. 1620),
- ☐ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609),
- ☐ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka (Dz. U. Nr 272, poz. 1610).

W okresie przejściowym:

- ☐ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 czerwca 2010r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 110, poz. 733),
- ☐ Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. Nr 6, poz. 45, z późn. zm.).

II. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie bielskim.

Rodzinna piecza zastępcza to forma czasowej opieki nad dzieckiem. Jeśli dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie naturalnej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub w rodzinnym domu dziecka. Chętni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, podejmując decyzję o utworzeniu takiej rodziny, muszą liczyć się z możliwością powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Tab.1: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2008r.

Stan na dzień 31.12.2008r.	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	44	1	0	0	0	45
Liczba dzieci w nich przebywających	48	1	0	0	0	49

Tab.2: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2009r.

Stan na dzień 31.12.2009r.	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			Wielodzietne	Specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	38	1	0	0	1	40
Liczba dzieci w nich przebywających	44	1	0	0	2	47

Tab.3: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2010r.

Stan na dzień 31.12.2010r.	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			wielodzietne	specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	34	1	0	0	1	36
Liczba dzieci w nich przebywających	47	1	0	0	2	50

Tab.4: Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie bielskim w 2011r.

Stan na dzień 31.12.2011r.	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:			Razem
			wielodzietne	specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
Liczba rodzin zastępczych	39	1	1	0	0	41
Liczba dzieci w nich przebywających	48	1	4	0	0	53

Z zebranych danych wynika, że na terenie powiatu bielskiego zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, wujostwo czy też rodzeństwo, dalej rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem i rodziny zawodowe. Od dnia 01.01.2012r. w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziną zastępczą spokrewnioną zostały jedynie wstępni lub rodzeństwo dziecka. Zaś rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem stały się rodzinami zastępczymi niezawodowymi.

Uchwałą Nr XX/109/04 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 27.05.2004r. powołano Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Bielsku Podlaskim, który został przemianowany na placówkę opiekuńczo–wychowawczą typu rodzinnego. Nadzór nad realizacją standardu wychowania i opieki w placówce sprawuje Starosta przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Celem placówki jest zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych, religijnych, a także zapewnienie kształcenia w ramach realizacji metody „indywidualnych planów pracy z dzieckiem i rodziną”. W placówce opiekuńczo–wychowawczej przebywają dzieci z powiatu bielskiego. Obecnie w placówce znajduje się 4 dzieci, w przedziale wiekowym od 12 do 15 lat.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, wypełniając postanowienia Sądu o umieszczaniu małoletnich w placówce, uzgadnia z Dyrektorem placówki miejsce dla dziecka, wydaje skierowanie oraz kompletuje niezbędną dokumentację. W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce oraz zgodnie z postanowieniem Sądu o zmianie placówki małoletniemu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje miejsca na terenie innych powiatów. Badana jest także sytuacja socjalno - bytowa rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, po czym ustalana jest im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce .

Tab.5: Dzieci do 18 roku życia umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2008 – 2011.

Lata	2008	2009	2010	2011
Powróciły do rodziny naturalnej	0	0	2	0
Umieszczone w innej rodzinie zastępczej	0	0	1	1
Przekazane do adopcji	0	0	1	0
Umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej	31	26	18	16

III. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania powiatu określa ustawa o samorządzie powiatowym. Stosownie do tej ustawy do zadań powiatu należy podejmowanie działań o charakterze ponadgminnym w zakresie pomocy społecznej i polityki prorodzinnej. Obowiązki jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej w zakresie organizacji pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.).

Do zadań własnych powiatu należy m. in.:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez

tworzenie warunków do powstawania:

- a) grup wsparcia,
- b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych o osobach:
 - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie bielskim jest wyznaczona przez Starostę na mocy Zarządzenia nr 30/11 Starosty Bielskiego z dnia 14.12.2011r. jednostka organizacyjna powiatu, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. W Centrum tworzy się Zespół ds. Pieczy Zastępczej, w skład którego wchodzi koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog oraz dwóch pedagogów.

Do zakresu działania Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej należy:

- a) organizowanie i nadzorowanie pracy Zespołu, wypełnianie zadań organizatora pieczy zastępczej,

- b) realizacja zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikających z ustawy,
- c) wspieranie rodzin zastępczych, koordynowanie planów pracy z rodziną i dzieckiem we współpracy z asystentem rodziny, przygotowanie sprawozdań do sądu o sytuacji dziecka, prowadzenie rejestru o rodzinach,
- d) prowadzenie indywidualnych programów usamodzielnienia dla wychowanków, udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- e) poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych: prawne, pedagogiczne i psychologiczne,
- f) dokonywanie oceny sytuacji dziecka (raz na 3 m-ce dla dzieci do lat 3, raz na 6m-cy dla dzieci powyżej 3 lat),
- g) pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych i pomocowych,
- h) szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze,
- i) opracowywanie i realizowanie 3 – letniego programu pracy z rodziną z uwzględnieniem limitu rodzin zastępczych na dany rok,
- j) współpraca z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi z OPS,
- k) stwarzanie warunków do powstawania grup wsparcia rodzin zastępczych i wychowanków,
- l) współpraca z Sądami Rodzinnymi, środowiskiem lokalnym,
- ł) współpraca z Działem Pomocy Socjalnej,
- m) opracowanie raz do roku informacji o stanie pieczy zastępczej w powiecie,
- n) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i terapii dla rodzin zastępczych (psychologiczne, pedagogiczne, prawne),
- o) organizowanie dla rodzin zastępczych szkoleń w celu podnoszenia ich kwalifikacji,
- p) umożliwienie kontaktu z innymi specjalistami w zależności od potrzeb,
- r) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku problemów zdrowotnych, losowych lub zaplanowanego wypoczynku rodziny zastępczej.

IV. Cele programu i zadania do realizacji.

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2012 – 2014 jest tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z naciskiem na rodzinne jej formy.

Cele szczegółowe:

1. Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, oraz zapobieganie ich dysfunkcjonalności.

Głównym założeniem pierwszego celu jest profilaktyka rozumiana jako zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do zastępczych form opieki. Wszelkie działania należy rozpocząć od wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy zaczynają się pojawiać. Zwykle pomoc dla tych rodzin przychodzi w momencie, gdy jest już głęboki kryzys w rodzinie. Pojawia się wtedy konieczność zabrania dzieci z rodziny.

Dlatego też działania należy ukierunkować na profesjonalną, systemową pracę z rodziną dysfunkcyjną, w kryzysie, która wypełnia swoje obowiązki rodzicielskie w nieprawidłowy sposób. Takie formy pomocy pozwolą na wzmocnienie podstawowych funkcji rodziny oraz zminimalizują jej dysfunkcje, a przede wszystkim zmniejszą liczbę orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny w środowisku poprzez poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, świetlicach socjoterapeutycznych, a także prowadzenie zajęć w szkołach przygotowujących do życia w rodzinie oraz wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne	2012-2014	OPS-y, Kuratorzy, PCPR,	Lokalne instytucje i organizacje
2.	Promowanie wartości rodzinnych wśród lokalnej społeczności w mediach .	2012-2014	PCPR	Lokalne instytucje i organizacje

2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

Podstawowym zadaniem drugiego celu jest pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze, organizowanie specjalistycznych szkoleń oraz wsparcia.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	2012 -2014	PCPR	
2.	Tworzenie niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych	Na bieżąco, po zgłoszeniu się kandydatów	PCPR	
3.	Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej	2012 - 2014	PCPR	
4.	Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, współpraca z kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka	2012 - 2014	PCPR, Kuratorzy	
5.	Doposażenie mieszkań rodzin zastępczych, wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2012 - 2014	PCPR	
6.	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z przepisami ww. ustawy	Zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR	
7.	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup	Na bieżąco, w terminach dostosowanych do potrzeb rodzin	PCPR	

8.	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	Zgodnie z potrzebami	PCPR	
9.	Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	2012 - 2014	PCPR	
10.	Wyznaczenie następującego maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych: 1) w 2012 r. – 1 rodzina 2) w 2013 r. – 2 rodziny 3) w 2014 r. – 2 rodziny	2012 - 2014	PCPR	

3. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Cel trzeci wskazuje na pracę z rodzinami biologicznymi tak, aby dzieci znajdujące się w rodzinie zastępczej jak najszybciej mogły wrócić do środowiska rodzinnego.

Działania		Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wzbudzanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – poprzez indywidualne konsultacje, pomoc prawną	2012 - 2014	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR	Lokalne instytucje i organizacje
2.	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadamienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolem zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – poprzez organizowanie zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	2012 - 2014	Asystenci rodzin, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR	Lokalne instytucje i organizacje

4. Wspomaganie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze oraz placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego w procesie usamodzielnienia. Istotna jest pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Należy również podjąć działania mające na celu aktywizowanie osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy	2012 - 2014	PCPR	Lokalne instytucje i organizacje
2.	Wspieranie finansowe i rzeczowe	2012 - 2014	PCPR	
3.	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych	2012 - 2014	PCPR	Opiekun usamodzielnienia
4.	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym	2012 - 2014	PCPR	Starostwo powiatowe, Samorząd wojewódzki
5.	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	2012 - 2014	PCPR, PUP	Lokalne instytucje i organizacje

V. Zakładane rezultaty realizacji programu.

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny, poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
4. Postrzeganie rodzin zastępczych jako „wspierających” system pieczy zastępczej.
5. Zwiększone kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodzin zastępczych.
6. Zatrudnienie koordynatora do spraw pieczy zastępczej oraz współpraca z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu bielskiego.
8. Zaktywizowanie osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
9. Wzrost liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.

VI. Odbiorcy programu.

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014 będą następujące osoby:

- ☐ dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- ☐ rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego.
- ☐ rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- ☐ usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- ☐ kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- ☐ rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

VII. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014 będą środki finansowe:

- ☐ z budżetu powiatu bielskiego,
- ☐ z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- ☐ z budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- ☐ z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu bielskiego,
- ☐ z odpłatności rodziców biologicznych,
- ☐ pozyskane z programów, głównie z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

VIII. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring programu będzie polegał na systematycznym pomiarze postępu oraz kontroli wszystkich zaplanowanych czynności na każdym etapie realizacji zadań. Kontrola będzie zawierała sprawdzanie efektywności poszczególnych działań oraz sposobu realizacji zadań. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie przedkładał Radzie Powiatu roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które

będzie ważną częścią corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Na efektywną realizację niniejszego programu będą wpływały następujące czynniki, a mianowicie dostępności środków finansowych koniecznych do realizacji zapisów programu, współpraca zainteresowanych podmiotów oraz zaangażowanie i motywacja kandydatów zainteresowanych pełnieniem roli zawodowych rodzin zastępczych.

Ewaluacja programu będzie obejmowała sprawdzenie czy zostaną zrealizowane działania zaplanowane w programie oraz czy został osiągnięty cel główny. Najważniejsze elementy ewaluacji stanowią:

- 1) wywiady grupowe z odbiorcami programu
- 2) wypowiedzi ustne partnerów i beneficjentów programu,
- 3) plany pomocy dziecku,
- 4) spotkania z dziećmi i rodzicami,
- 5) indywidualne programy usamodzielnienia,
- 6) okresowe oceny sytuacji dziecka oraz funkcjonowania rodziny zastępczej.

Zebrane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i usprawnieniu jego działań. Ewaluacja będzie wytyczała kierunki rozwoju i ewentualnych zmian w zapisach programu.

IX. Podsumowanie.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wskazuje perspektywy polityki prorodzinnej Powiatu Bielskiego na lata 2012 – 2014. Ma on charakter otwarty i elastyczny. W momencie pojawienia się nowych możliwości czy też zidentyfikowania nowych potrzeb, program będzie uzupełniany o nowe zapisy. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej został opracowany na podstawie ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przepisy ustawy określają dwa główne obszary działania. W pierwszym zwraca się szczególną uwagę na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie biologicznej. W drugim zorganizowanie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w sytuacji braku możliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza jest zadaniem Powiatu, stąd też głównym celem programu jest jej rozwój, ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnych form opieki. Niniejszy program stanowi próbę wyznaczenia jak najlepszego kierunku działań w środowisku lokalnym, tak aby praca nad rozwojem i wspieraniem rodzinnej pieczy zastępczej spełniała wszystkie kryteria i standardy w tym zakresie.

Nie bez znaczenia są pewne zagrożenia dla realizacji działań ujętych w programie, tj. na terenie powiatu Bielskiego brakuje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, a także na prowadzenie rodzinnych domów dziecka. Istnieje także duża trudność w umieszczaniu dzieci w placówkach, również na terenie innych powiatów z powodu braku wolnych miejsc. Poważnym problemem osób

usamodzielnianych, które opuszczają pieczę zastępczą jest trudność w uzyskaniu we własnym zakresie mieszkania i co za tym idzie stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te charakteryzują się zwykle biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, często zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Czynniki te w dużej mierze utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego niezbędne jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on być bardziej efektywny oraz stwarzający możliwości dla młodych osób na rozpoczęcie samodzielnego życia.